วารสารวิจัยและพัฒนาสุขภาพศรีสะเกษ
Sisaket Journal of Research and Health Development
Vol.2 No.2 May - August 2023

รูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอุบลราชธานี

Good governance management model of the director of the sub-district health promoting hospital, Ubon Ratchathani Province

ทนงศักดิ์ หลักเขต[1*]
Thanongsak Lakkhet[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี และ 3) เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี แบ่งการศึกษาเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างคือผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 317 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2565 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2565 วิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยทำนายด้วยสถิติ Multiple linear regression ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการของ Kemmis และ Mc Taggart (PAOR) จำนวน 3 วงรอบ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้นำชุมชน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้ปฏิบัติ ประชาชนผู้รับบริการ รวมทั้งสิ้น 55 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการรวบรวม จัดหมวดหมู่ และการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 3 เป็นการวิจัยกึ่งทดลองศึกษาผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น กลุ่มทดลอง คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชานี ที่ได้รับโปรแกรมการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล จำนวน 20 คน กลุ่มทดลอง คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชานี ที่ได้รับแนวทางการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล จำนวน 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลต่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรภายในกลุ่มโดยใช้สถิติ paired t-test ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี มีทั้งหมด 5 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านการประเมินผลและการตรวจสอบ ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การศึกษาปริญญาตรี การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ และความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล โดยสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี ได้ร้อยละ 47.8 (R^2=0.478)รูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี คือ RSPME Model ประกอบด้วย 1) ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน (Relationship)2) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) 3) การสร้างการมีส่วนร่วม (Participation) 4) ศีลธรรมและจรรยา (Morality) 5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation) และหลังทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานีมีผลต่างคะแนนเฉลี่ยของความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล การรับรู้ความสามารถของตนในการบริหารแบบธรรมาภิบาล ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กร และพฤติกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: รูปแบบ ธรรมาภิบาล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

.....

[*1]นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี
Email: ssotho2507@gmail.com

Abstract

The objectives of this research and development were as follows: 1) to study the factors influencing the administration of good governance among the directors of sub-district health promoting hospitals in Ubon Ratchathani Province, 2) To develop a good governance management model for the director of sub-district health-promoting hospitals in Ubon Ratchathani Province, and 3) to study the effects of the administration model of good governance among the directors of sub-district health promoting hospitals in Ubon Ratchathani Province. The study was divided into three phases. Phase 1 involved cross-sectional analytical research. The sample consisted of 317 directors of sub-district health promotion hospitals in Ubon Ratchathani Province. Data were collected using a questionnaire created by the researcher between December1,2022,and December 31, 2022.Multiple linear regression statistics were used to analyze the data for predictive factors. Phase 2 followed the concept of action research by Kemmis and McTaggart (PAOR) and comprised three rounds involving 55 public health workers as service recipients. Data were collected, categorized, and subjected to content analysis. Phase 3 was a quasi-experimental research aimed at studying the effect of the developed model in Ubon Ratchathani Province. The experimental group consisted of 20 directors of the Tambon Health Promoting Hospital in Muang District,Ubon Ratchathani Province, who received the good governance management program. Additionally, 30 subjects who received good governance guidelines were included. Data were analyzed using paired t-test statistics to compare mean score differences of variables within the group. The study identified five variables influencing the good governance management of the directors of sub-district health promoting hospitals: evaluation and inspection factors, departmental relations, accepting new changes, bachelor's degree, and knowledge of good governance management. These variables collectively explained 47.8% of the variation in factors influencing the good governance administration of the directors in Ubon Ratchathani Province (R^2=0.478). The model for governance of the directors of sub-district health promoting hospitals in Ubon Ratchathani Province is known as the RSPME Model, consisting of the following components: 1) Relationship, 2) Social responsibility, 3) Participation, 4) Morality, and 5) Evaluation. After implementing the developed model, the directors of the Sub-District Health Promotion Hospital in Ubon Ratchathani Province demonstrated higher perception of their own competence in governance, positive attitudes towards good governance management, and increased participation in the management of the organization, with statistical significance at 0.05.

Keywords: Model, Good governance, Directors of Tambon Health Promoting Hospital

บทนำ

ธรรมาภิบาล (good governance) เป็นแนวคิดสำคัญที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานภาครัฐและการปกครองของไทยในปัจจุบัน ซึ่งแนวคิดนี้จะช่วยสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเทศชาติ สำหรับประเทศไทยแนวคิดในการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลมีการกล่าวถึงตั้งแต่ช่วงก่อนการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8(วิชยุตม์ พิมพ์ถนอมและคณะ, 2566) แนวคิดดังกล่าวยังไม่แพร่หลายนักโดยมีเหตุผลสำคัญ 2 ประการคือ แนวคิดยังขาดความชัดจนคนส่วนใหญ่ยังไม่สนใจมากนัก เมื่อประเทศไทยต้องประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจทำให้รัฐบาลให้ความสนใจกับแนวคิดธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง โดยพิจารณาเห็นถึงความจำเป็นที่ประเทศชาติต้องมีธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นองค์ประกอบในการบูรณะสังคมและประเทศ

เพื่อพลิกฟื้นภาวะเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของประเทศ เพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างทันเหตุการณ์ โดยเชื่อว่าหากมีการเร่งสร้างธรรมาภิบาลในภาคราชการและประชาชนแล้วจะเป็นกลไกเสริมสร้างความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนผู้รับบริการและจะเป็นกลไกที่มีระบบการบริหารที่ดี และตัวนำให้ภาคีอื่นในสังคมได้แก่ ประชาชนและธุรกิจเอกชนมารวมกันพัฒนาบ้านเมืองด้วยความเต็มใจและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555) การบริหารและการจัดการในองค์การต่าง ๆ ไม่ว่า จะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนในปัจจุบันได้มีการให้ความสำคัญกับระบบคุณธรรมและจริยธรรมมากขึ้น เนื่องจากการบริหารและการจัดการทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ประสบกับภาวะวิกฤติอันเกิดจากการทุจริตคอรัปชันที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง ความไม่รับผิดชอบต่อสังคมหรือส่วนรวม คำนึงแต่ประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง อันเป็นการบริหารจัดการที่ขาดคุณธรรมและจริยธรรม สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งเกิดจากกลไกและระบบการบริหารจัดการในระดับประเทศ และระดับองค์การทั้งในภาครัฐและ ภาคเอกชนมีความบกพร่องและขาดประสิทธิภาพ รวมถึง การกระทำผิด ทุจริต และขาดจริยธรรมของบุคลากร (เมษยา วงษ์กำภู และคณะ, 2566)

แนวคิดหลักที่สนับสนุนให้เกิดการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ หลักการบริหารราชการแบบธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งในปัจจุบันได้นำมาประยุกต์ใช้ในระบบราชการทุกระดับตั้งแต่กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการต่าง ๆ จนถึงระดับท้องถิ่น โดยส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ และผู้บังคับบัญชาทุกระดับ โดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาระดับต้นของส่วนราชการ ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน รวมถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ได้ยึดหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการบริหาร ซึ่งจะส่งผลดีต่อการทำงานให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งได้ผลลัพธ์ทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมอีกด้วย แต่การที่จะเกิดหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้นมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ตัวอย่างเช่น การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ การประสานงาน การควบคุม (เมษยา วงษ์กำภู และคณะ, 2566) การจัดทำแผนกลยุทธ์ ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง (ภัทรภร จ่ายเพ็ง, 2561) การยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ ความสำเร็จในการทำงาน และการได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนที่เหมาะสม (ประจวบ พวงสมบัติ, 2562) ด้านการพัฒนารูปแบบพบรูปแบบที่มีความหลากหลาย เช่น วิชยุตม์ พิมพ์ถนอม และ คณะ (2566) ศึกษาการพัฒนารูปแบบหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมผ่านทุกภาคส่วน ด้านการดำเนินการและบริหารงานภายใต้ระเบียบทางราชการ และด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม อุบลราชธานียังไม่มีการระบุปัจจัยและรูปแบบที่ชัดเจนในการส่งเสริมการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ดี

นโยบายของนายแพทย์สาธารณสุขสุขจังหวัดอุบลราชธานี ได้นำหลักการบริหารราชการแบบธรรมาภิบาลมาเป็นนโยบายหลักของผู้บริหารในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วยโรงพยาบาลศูนย์ 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 25 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 322 แห่ง บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 8,938 คน จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า การบริหารงานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลส่วนใหญ่มีศักยภาพในการบริหาจัดการอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีส่วนหนึ่งที่ยังพบว่ามีปัญหาการร้องเรียน โดยในปีพุทธศักราช2563-2565 ที่ผ่านมา พบการร้องเรียนผ่านสายด่วนนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี จากเอกสาร และการเข้าร้องเรียนโดยตรงกว่า 2,589 ครั้ง ข้อร้องเรียนส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องความไม่เป็นธรรม และศักยภาพของผู้บริหารที่ไม่เพียงพอของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี, 2565) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2563-2565 ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านการเงิน การประเมินและรายงานความเสี่ยง

ตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารงบประมาณยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการวิเคราะห์ต้นทุน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางแห่งมีต้นทุนดำเนินการสูงทั้งที่ภาระงานน้อย สถานการณ์การเงินการคลัง อยู่ในขั้นวิกฤติ อัตราส่วนเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียนต่ำกว่าค่ามาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางคนยังขาดจริยธรรม ขาดระเบียบวินัย หรือจรรยาบรรณวิชาชีพ มีการร้องเรียนจากผู้มารับบริการ และการร้องทุกข์จากผู้ใต้บังคับบัญชาหรือข้าราชการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล รวมไปถึงการขาดการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสถานบริการที่ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพด้วย (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี, 2565)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น กับความมุ่งหวังที่จะให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกิดการบริหารหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ ประกอบกับการระบุปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานที่เป็นธรรมาภิบาลยังไม่มีความชัดเจน และยังไม่มีรูปแบบการบริหารงานที่จะก่อให้เกิดการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้วิจัยจึงสนใจการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี รูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี รวมถึงการประยุกต์ใช้รูปแบบการบริหารงานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้เกิดประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

2.วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

2.3 เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้วิธีการของรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พัฒนารูปแบบตามแนวคิดการกระบวนพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการของ Kemmis และ Mc Taggart (1988) โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการปฏิบัติการ การปฏิบัติการตามแผน การสังเกตผลการปฏิบัติการ และการสะท้อนผลการปฏิบัติการ และประเมินผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวางเชิงวิเคราะห์ (A Cross-sectional Analytical Study) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี โดยศึกษาข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2565 ถึง เดือน 31 ธันวาคม 2565

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาจากประชากร คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งหมด จำนวน 317 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือประกอบด้วย 8 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล จำนวน 20 ข้อ ส่วนที่ 3 ทัศนคติด้านการบริหารแบบธรรมาภิบาล จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 4 การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ จำนวน 15 ข้อ ส่วนที่ 5 ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน จำนวน 15 ส่วนที่ 6 การมีส่วนร่วมในองค์กร จำนวน 15 ส่วนที่ 7 การประเมินผลและการตรวจสอบ จำนวน 15 และส่วนที่ 8การบริหารแบบธรรมาภิบาล จำนวน 20 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1)การทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.0

2)ความเชื่อมั่น (Reliability)หาโดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 ชุด ที่จังหวัดร้อยเอ็ด หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และ Kuder-Richardson 20 (KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล เท่ากับ 0.80 ทัศนคติด้านการบริหารแบบธรรมาภิบาล เท่ากับ 0.80 การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ เท่ากับ 0.78 ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน เท่ากับ 0.84 การมีส่วนร่วมในองค์กร เท่ากับ 0.88 การประเมินผลและการตรวจสอบ เท่ากับ 0.86

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์สมการทำนายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple linear regression analysis) แบบ Stepwise กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ตามแนวคิดของ Kemmis และ Taggart (1998) เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี โดยศึกษาข้อมูลระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2566 ถึง 31 มีนาคม 2566

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาร่วมในกระบวนการสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในอำเภออุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 20 แห่ง จำนวน 20 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้ปฏิบัติ จำนวน 20 คน และประชาชนผู้รับบริการ จำนวน 5 คนรวมกลุ่มตัวอย่างที่ร่วมกระบวนการจำนวน 55 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาบริบทการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประกอบด้วย แบบคัดลอกข้อมูล และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

2) เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากระบวนการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประกอบด้วย

2.1) แนวทางการสนทนากลุ่ม (Group discussion guideline)และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview guideline) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้นำชุมชน นายกองค์การบริการส่วนตำบล และผู้รับบริการในพื้นที่ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยเป็นผู้ดำเนินกระบวนการ

2.2) แนวคำถามสำหรับผู้บริหารต่อการจัดระบบและนโยบายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

2.3)แนวทางการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม โดยใช้แบบสังเกต (Participant observation guideline) ใช้ในการบันทึกจากการสังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้ดำเนินการบันทึกข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลมีความครบถ้วน ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือของข้อมูล ความไม่มีอคติ โดยวิธีการตรวจแบบสามเส้า (Triangulations)ด้านข้อมูล (Data triangulation) ด้านผู้วิจัย (Investigator

triangulation) ด้านทฤษฎี (Theory triangulation) และด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodology triangulation)

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมกลุ่ม การระดมความคิดเห็น การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ตามประเด็นคำตอบจากผู้ให้ข้อมูลจากการจดบันทึก การสังเกต และการถอดเทปบันทึกเสียง การนำข้อมูลที่ได้มาจัดเป็นหมวดหมู่ตามแนวทางของเครื่องมือที่ใช้และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในหมวดหมู่ของคำตอบที่ได้ เพื่อให้ได้ข้อสรุปและข้อพิสูจน์ที่ถูกต้องและอยู่ในบริบทของพื้นที่ในการอธิบายปรากฏการณ์ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี โดยการรวบรวม จัดหมวดหมู่ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 3 การศึกษาผลของรูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี โดยศึกษาข้อมูลระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2566 ถึง 31 พฤษภาคม 2566

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) โดยแบ่งประชากรที่ศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มไม่อิสระ เป็นการศึกษาแบบ One Group Pretest – Posttest Design โดยทดลองในผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1)เครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการทดลอง คือ โปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

2)เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 6 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 3 การรับรู้ความสามารถของตนเองในการการบริหารแบบธรรมาภิบาล จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 4 ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการบริหารของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 10 ข้อ และ ส่วนที่ 6 พฤติกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 10 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และหาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(Indexof Item–Objective Congruence: IOC)ได้ค่าIOCรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.0 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) หาโดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่จังหวัดยโสธร จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล เท่ากับ 0.78 การรับรู้ความสามารถของตนในการบริหารแบบธรรมาภิบาล เท่ากับ 0.82 การมีส่วนร่วมในการบริหารของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เท่ากับ 0.80 ด้านความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล เท่ากับ 0.88

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล การรับรู้ความสามารถของตนในการบริหารแบบธรรมาภิบาล ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กร และพฤติกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้สถิติ pair t-test นำเสนอด้วยค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย และช่วงเชื่อมั่น 95% CI กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

1. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี เป็นเพศร้อยละ 53.9 อายุเฉลี่ย 5.177 ปี (S.D.=6.09 ปี) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 73.50 มีอายุราชการเฉลี่ย 29.67 ปี (S.D.=7.17 ปี) และมีระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเฉลี่ย 12.29 ปี(S.D.=7.45 ปี) ตามลำดับ

2.ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี มี 5 ตัวแปร คือ การประเมินผลและการตรวจสอบ ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การศึกษาปริญญาตรี การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ และความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล โดยสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี ได้ร้อยละ 47.8 (R^2=0.478) รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยวิเคราะห์อำนาจการทำนายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

โมเดลวิเคราะห์	ตัวแปร	สัมประสิทธิ์ถดถอย (Coefficient)		R^2	R^2_{adj}	Sr^2	R^2 change
		B	β				
โมเดลที่ดีที่สุด	การประเมินผลและการตรวจสอบ	0.487	0.475	0.380	0.378	3.094	0.380
	ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน	0.428	0.359	0.454	0.451	2.907	0.074
	การศึกษาปริญญาตรี	-0.835	-0.090	0.465	0.460	2.883	0.010
	การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่	0.150	0.122	0.471	0.465	2.870	0.006
	ความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล	-0.151	-0.143	0.478	0.470	2.855	0.007
Constant = 19.53, R^2=0.478, R^2_{adj}=0.470, SE_{est}=2.855, F= 59.378, p<0.001							

3.ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี ผ่านกระบวนการจัดการคุณภาพ (PAOR) จำนวน 3 วงรอบ โดยแต่ละวงรอบประกอบด้วย ขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล ได้พัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี คือ RSPME Model ประกอบด้วย 1) ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน (Relationship) 2) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) 3) การสร้างการมีส่วนร่วม (Participation) 4) ศีลธรรมและจรรยา (Morality) 5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation) มีรายละเอียดดังนี้

3.1ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน (Relationship) หมายถึง ความรัก ความสามัคคี และการอยู่ร่วมกันด้วยความสุข มีสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีความสัมพันธ์ฉันญาติมิตร ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พึ่งพาอาศัยกัน และสามารถทำงานแทนกันได้ รวมถึงการสนับสนุนส่งเสริมกันในการทำงานที่มีจุดมุ่งหมายอันเดียวกันคือการบริการประชาชนร่วมกัน และสนับสนุนให้ทุกคนได้มีโอกาสตามความเหมาะสมอย่างเท่าเทียม

3.2 ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ความรับผิดชอบขององค์กรต่อผลกระทบที่เกิดจากการกระทำและกิจกรรมขององค์กรที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่ปฏิบัติอย่างโปร่งใสและมีจริยธรรม รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาสถานบริการอย่างยั่งยืน รวมถึงสุขภาพและสวัสดิการของสังคม คำนึงถึงความคาดหวังของผู้เพื่อนร่วมงานและประชาชน การกระทำที่เป็นไปตามกฎหมาย และสอดคล้องกับการปฏิบัติตามแนวทางสากล การบูรณาการทั่วทั้งองค์กร และเพิ่มความตระหนักถึงความจำเป็นและประโยชน์ของการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ผลการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับสังคม และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนสำคัญที่จะใช้วัดสมรรถนะของการดำเนินงานโดยรวมและการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องที่มีประสิทธิผล

3.3 การสร้างการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การบริหารและการบริหารจัดในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีความจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริหารของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุขั้นตอน โดยมีการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นทุกอย่าง ทั้งดีและไม่ดี ร่วมรับรู้ข้อมูลทุกอย่าง ทุกคนได้รับรู้ข้อมูล

ทุกเรื่องอย่างโปร่งใส ไม่ซ่อนเร้นปิดบัง มีการจัดการบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

3.4 ศีลธรรมและจรรยา (Morality) หมายถึง ผู้บริหารต้องมีจรรยาบรรณของผู้บริหาร มีศีลธรรมในการบริหารจัดการ มีความละอายเกรงกลัวต่อสิ่งที่กระทำ ผ่านกระบวนการการกลั่วต่อการกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการเป็นนักบริหารที่ดี

3.5 การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation) หมายถึง การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับการบริหารที่ต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และการติดตามนิเทศงานให้คำแนะนำในการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีความกระตือรือร้นและปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดีและมีธรรมาภิบาล

รูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

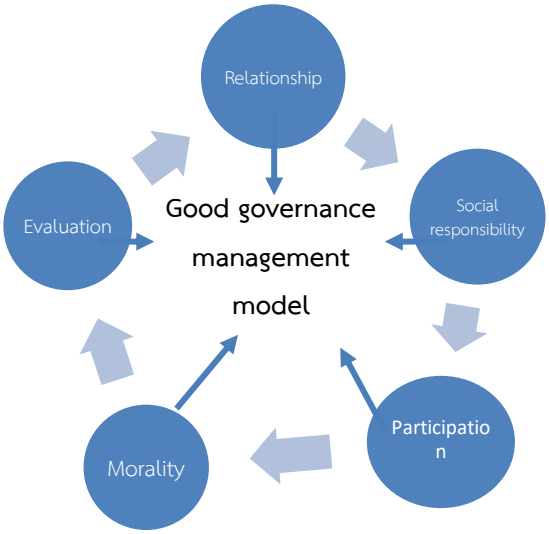

4.ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

4.1การเปรียบเทียบผลต่างคะแนนเฉลี่ยของความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล การรับรู้ความสามารถของตนในการบริหารแบบธรรมาภิบาล ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กร และพฤติกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีผลต่างคะแนนเฉลี่ยของความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล การรับรู้ความสามารถของตนในการบริหารแบบธรรมาภิบาล ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมา ภิบาล การมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กร และพฤติกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยพบว่า หลังการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นกลุ่มตัวอย่างมีผลต่างคะแนนเฉลี่ยของความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 5.95 คะแนน (95% CI=5.23-6.66) ผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการบริหารแบบธรรมาภิบาลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 18.20 คะแนน (95% CI=16.29-20.10) ผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมา ภิบาล หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 14.50 คะแนน (95% CI=13.21-15.78) ผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการมีส่วนร่วมในการบริหารของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 16.40 คะแนน (95% CI=14.08-18.71) และผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการ บริหารแบบธรรมาภิบาลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 18.75 คะแนน (95% CI = 17.13-20.36) ตามลำดับรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล การรับรู้ความสามารถของตนในการบริหารแบบธรรมาภิบาล ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กร และพฤติกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาลก่อนและหลังการทดลอง (n=20)

การบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	ก่อน $\bar{X}$ (S.D.)	หลัง $\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{d}$	95%CI	t	p-value
ความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล	2.60(1.23)	8.55(0.99)	5.95	5.23-6.66	17.29	<0.001
การรับรู้ความสามารถของตน	8.45(2.76)	26.65(4.05)	18.20	16.29-20.10	19.98	<0.001
ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล	10.80(2.14)	25.30(1.83)	14.50	13.21-15.78	23.63	<0.001
การมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กร	10.65(3.75)	27.05(3.05)	16.40	14.08-18.71	14.79	<0.001
พฤติกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาล	9.7(2.86	28.45(1.93)	18.75	17.13-20.36	24.32	<0.001

อภิปรายผล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี มี 5 ตัวแปร คือ การประเมินผลและการตรวจสอบ ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การศึกษาปริญญาตรี การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ และความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล สามารถอภิปรายได้ดังนี้

การประเมินผลและการตรวจสอบเป็นปัจจัยทำนายหลักที่มีต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี อาจเนื่องมาจากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานหรือการนิเทศติดตามเป็นกระบวนการตรวจสอบอีกทางหนึ่งที่เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจนเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานที่ถูกต้อง การให้กำลังใจ ดังนั้นการประเมินผลและการตรวจสอบจึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สอดคล้องกับการศึกษาของอนุพันธ์ ประจำ (2557) ศึกษาปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้นจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ดีที่ร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้นจังหวัดศรีสะเกษ มี 4 ตัวแปร คือ ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การประเมินและการตรวจสอบ ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล และ อายุราชการ ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัวสามารถร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้นจังหวัดศรีสะเกษ ได้ร้อยละ 52.9 (R^2=0.529) สิริพร วงศ์ตรี (2560) การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การประเมินและการตรวจสอบ ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล และอายุราชการ เป็นปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริ มสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานีได้ ร้อยละ 52.9 (R^2 = 0.529) และประจวบ พวงสมบัติ (2562) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำานวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ ความสำเร็จในการทำงาน การบริหารงานของผู้บังคับบัญชา และการได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนที่เหมาะสม เป็นปัจจัยทำนายการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอำนาจในการทำนายร่วมกันร้อยละ 63.80 (R^2 = 0.638)

ความสัมพันธ์ในหน่วยงานเป็นปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี อาจเนื่องมาจากความสัมพันธ์ในหน่วยงานเป็นข้อบ่งชี้ตัวหนึ่งว่าหน่วยงานมีความพร้อมด้านศักยภาพของคนในองค์กรหรือไม่ มีความมุ่งมั่นสามัคคีที่จะร่วมกันในการบริหารองค์กรให้เดินไปสู่เป้าหมาย เมื่อคนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันการทำงานร่วมกันก็มีทิศทางไปในทางที่ดี สนับสนุนส่งเสริมกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารงานที่จะ

ก่อให้เกิดการบริหารงานที่ดีของภาครัฐ ดังนั้นความสัมพันธ์ในหน่วยงานจึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สอดคล้องกับการศึกษาของอนุพันธ์ ประจำ (2557) ศึกษาปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้นจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ดีที่ร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้นจังหวัดศรีสะเกษ มี 4 ตัวแปร คือ ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การประเมินและการตรวจสอบ ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล และอายุราชการ ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัวสามารถร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้นจังหวัดศรีสะเกษได้ร้อยละ 52.9 (R^2=0.529) สิริพร วงศ์ตรี (2560) การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การประเมินและการตรวจสอบ ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล และ อายุราชการ เป็นปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานีได้ ร้อยละ 52.9 (R^2 = 0.529)

การศึกษาปริญญาตรีเป็นปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากการมีการศึกษาที่สูงขึ้นช่วยเพิ่มความรู้เรื่องหลักความยุติธรรมมากขึ้น มีวุฒิภาวะมากขึ้น รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อองค์กรและหน่วยงานมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาปริญญาตรีจึงส่งผลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สอดคล้องกับการศึกษาของกัญญาณี ถายะเดช (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ บุคลากรที่มีตำแหน่งงาน และสายงานที่สังกัดแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับปัจจัยระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ความรู้ความเข้าใจ เจตคติต่อการปฏิบัติงาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางเดียวกัน

การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่เป็นปัจจัยทำนายหลักที่มีต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากการยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่เป็นการเปิดรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การยอมรับวัฒนธรรมใหม่ที่มีการดำเนินการแบบธรรมาภิบาล เปิดโอกาสให้เกิดการตรวจสอบมากขึ้น ทุกคนมีอิสระทางความคิดและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาที่นำเอาความรู้ความสามารถมาใช้ในการทำงานและประเมินผล ดังนั้นการยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่จึงส่งผลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สอดคล้องกับการศึกษาของ ภัทรภร จ่ายเพ็ง (2561) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก ผลกาศึกษาพบว่า สมการพยากรณ์ที่ได้จากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณกับผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภูมิภาคตะวันตกพบว่ามีความสอดคล้องกันโดยชี้ให้เห็นว่า การจัดทำแผนกลยุทธ์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และหลักธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล และวรรณา ทองแบน และ พงษ์เทพ จันทสุวรรณ (2559) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยธรรมาธิบาลและประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและธรรมาภิบาลสามารถร่วมกันทำนายความผันแปรของประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ร้อยละ 87.60 (R^2= 0.876)

ความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากความรู้มีความสัมพันธ์กับการศึกษา ความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาลที่สูงขึ้นช่วยเพิ่มความรู้เรื่องหลักความยุติธรรมมากขึ้น มีวุฒิภาวะมากขึ้น รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อองค์กรและหน่วยงานมากขึ้น ดังนั้นความรู้เรื่อง

การบริหารแบบธรรมาภิบาลจึงส่งผลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สอดคล้องกับการศึกษาของกัญญาณี ถายะเดช (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ บุคลากรที่มีตำแหน่งงาน และสายงานที่สังกัดแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับปัจจัยระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ความรู้ความเข้าใจ เจตคติต่อการปฏิบัติงาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางเดียวกัน และพระครูปลัดอภิชัย อภิชโย และ ณัฐวิชช์ คชแก้ว (2564) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 7 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของบุคคล การบริหารจัดการ การอบรมให้ความรู้ แรงจูงใจ ความเข้าใจในนโยบาย การมีส่วนร่วมของชุมชน และสภาพแวดล้อม

รูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี เป็นไปตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1988) ออกแบบกิจกรรมผ่านกระบวนการพัฒนาคุณภาพ โดยแต่ละวงรอบประกอบด้วย ขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ดำเนินการเป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมกับบริบทการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานีเนื่องมาจากผู้วิจัยพัฒนาภายใต้บริบทของพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาเชิงสาเหตุเพื่อใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นในการพัฒนารูปแบบที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมกระบวนการอย่างครบถ้วน เปิดโอกาสทุกส่วนได้เสนอแนวการอย่างอิสระเต็มที่จนได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมกับการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี สอดคล้องกับการศึกษาของสิริพร วงศ์ตรี (2560) การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ (1) การสร้างการบริหารแบบครอบครัว (2) การสร้างการมีส่วนร่วมและโปร่งใส (3) การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเพื่อนร่วมงาน (4) การปลูกฝังการมีจริยธรรมและศีลธรรม และ (5) การสร้างค่านิยมใหม่ที่ถูกต้องตามลำดับ วิชยุตม์ พิมพ์ถนอม และ ศุภณัฏฐ์ ทรัพย์นาวิน (2566) ศึกษาการพัฒนารูปแบบหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี รูปแบบหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมผ่านทุกภาคส่วน ด้านการดำเนินการและบริหารงานภายใต้ระเบียบทางราชการ และด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม และอนัคฆ์ ใจสมุทร ชยวัฒน์ และ คณะ (2565) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า นักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใช้รูปแบบที่เป็นนักบริหารมืออาชีพ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติราชการ บุคลิกภาพ และการบริหารงานที่ก่อให้เกิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของนักบริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ข้อเสนอแนะ

1.ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี คือ การประเมินผลและการตรวจสอบ ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การศึกษาปริญญาตรี การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ และความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี ควรให้ความสำคัญกับการนิเทศ ติดตาม การประเมินผล การสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มบุคลากร ตลอดจนการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักธรรมาภิบาลอันจะส่งผลต่อการ

บริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดศรีสะเกษต่อไป

1.2 รูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี ควรพัฒนาตามบริบทของปัญหาพื้นที่ นำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกระบวนการ และพัฒนาบนพื้นฐานของแนวคิดทฤษฎี เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจึงจะทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสม

1.3 ควรนำรูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานีมาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารทุกระดับในจังหวัดอุบลราชธานี อันจะนำสู่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดสอบประสิทธิผลในพื้นที่อื่นหรือกลุ่มผู้บริหารกลุ่มอื่น โดยการขยายระยะเวลาการวัดที่ต่างกัน หรือเก็บข้อมูลรายสัปดาห์เพื่อดูแนวโน้มประสิทธิผลของโปรแกรมหรือทดสอบประสิทธิผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

2.2 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับรูปแบบปกติ และรูปแบบอื่นเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. วิชยุตม์ พิมพ์ถนอม และ ศุภณัฏฐ์ ทรัพย์นาวิน. (256). การพัฒนารูปแบบหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี. วารสารการเมืองการปกครอง ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2566.
2. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). คู่มือ การจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลัก ธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating). กรุงเทพฯ : พรีเมียร์โปร.
3. เมษยา วงษ์กำภู พิสมัย จารุจิตติพันธ์ และ สมยศ อวเกียรติ. (2566). ปัจจัยการจัดการที่มีผลต่อการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยภายใต้หลักธรรมาภิบาล. วารสารร่มพฤกษ์ มหาวิทยาลัยเกริก ปีที่ 41 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2566.
4. ภัทรภร จ่ายเพ็ง. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาค - ธันวาคม 2561.
5. ประจวบ พวงสมบัติ. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
6. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี. ผลการปฏิบัติงานตามแผนการตรวจราชการและเทศงานกรณีปกติ รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2565. ศรีสะเกษ: สำนักงาน; 2565.
7. Kemmis, S & McTaggart, R. The Action Research Planer (3rded.). Victoria: Deakin University, 1988.
8. อนุพันธ์ ประจำ. (2557). ปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้นจังหวัดศรีสะเกษ. ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สขาบริหารงานสาธารณสุข มหาวิทยาลัยเวสเทริ์น.
9. สิริพร วงศ์ตรี. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภบิาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพ. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา.

10. กัญญาณี ถายะเดช. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
11. วรรณา ทองแบน และ พงษ์เทพ จันทสุวรรณ. (2559). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2559.
12. พระครูปลัดอภิชัย อภิชโย และ ณัฐวิชช์ คชแก้ว. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม 2564.
13. อนัคฆ์ ใจสมุทร ชยวัฒน์ เผือกคง และ อมร หวังอัครางกูร. (2565).การพัฒนารูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารรัชต์ภาคย์ ปีที่ 16 ฉบับที่ 49 พฤศจิกายน - ธันวาคม 2565.

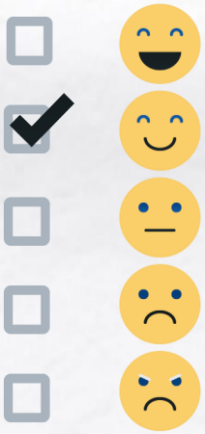

กองบรรณาธิการวารสารและพัฒนาสุขภาพศรีสะเกษ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ

วารสารวิจัยและพัฒนาสุขภาพศรีสะเกษ
Sisaket Journal of Research and Health Development
Vol.2 No.2 May - August 2023

รูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอุบลราชธานี

Good governance management model of the director of the sub-district health promoting hospital, Ubon Ratchathani Province

ทนงศักดิ์ หลักเขต[1*]
Thanongsak Lakkhet[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี และ 3) เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี แบ่งการศึกษาเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างคือผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 317 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2565 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2565 วิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยทำนายด้วยสถิติ Multiple linear regression ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการของ Kemmis และ Mc Taggart (PAOR) จำนวน 3 วงรอบ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้นำชุมชน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้ปฏิบัติ ประชาชนผู้รับบริการ รวมทั้งสิ้น 55 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการรวบรวม จัดหมวดหมู่ และการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 3 เป็นการวิจัยกึ่งทดลองศึกษาผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น กลุ่มทดลอง คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชานี ที่ได้รับโปรแกรมการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล จำนวน 20 คน กลุ่มทดลอง คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชานี ที่ได้รับแนวทางการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล จำนวน 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลต่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรภายในกลุ่มโดยใช้สถิติ paired t-test ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี มีทั้งหมด 5 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านการประเมินผลและการตรวจสอบ ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การศึกษาปริญญาตรี การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ และความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล โดยสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี ได้ร้อยละ 47.8 (R^2=0.478)รูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี คือ RSPME Model ประกอบด้วย 1) ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน (Relationship)2) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) 3) การสร้างการมีส่วนร่วม (Participation) 4) ศีลธรรมและจรรยา (Morality) 5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation) และหลังทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานีมีผลต่างคะแนนเฉลี่ยของความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล การรับรู้ความสามารถของตนในการบริหารแบบธรรมาภิบาล ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กร และพฤติกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: รูปแบบ ธรรมาภิบาล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

.....

[*1]นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี
Email: ssotho2507@gmail.com

Abstract

The objectives of this research and development were as follows: 1) to study the factors influencing the administration of good governance among the directors of sub-district health promoting hospitals in Ubon Ratchathani Province, 2) To develop a good governance management model for the director of sub-district health-promoting hospitals in Ubon Ratchathani Province, and 3) to study the effects of the administration model of good governance among the directors of sub-district health promoting hospitals in Ubon Ratchathani Province. The study was divided into three phases. Phase 1 involved cross-sectional analytical research. The sample consisted of 317 directors of sub-district health promotion hospitals in Ubon Ratchathani Province. Data were collected using a questionnaire created by the researcher between December1,2022,and December 31, 2022.Multiple linear regression statistics were used to analyze the data for predictive factors. Phase 2 followed the concept of action research by Kemmis and McTaggart (PAOR) and comprised three rounds involving 55 public health workers as service recipients. Data were collected, categorized, and subjected to content analysis. Phase 3 was a quasi-experimental research aimed at studying the effect of the developed model in Ubon Ratchathani Province. The experimental group consisted of 20 directors of the Tambon Health Promoting Hospital in Muang District,Ubon Ratchathani Province, who received the good governance management program. Additionally, 30 subjects who received good governance guidelines were included. Data were analyzed using paired t-test statistics to compare mean score differences of variables within the group. The study identified five variables influencing the good governance management of the directors of sub-district health promoting hospitals: evaluation and inspection factors, departmental relations, accepting new changes, bachelor's degree, and knowledge of good governance management. These variables collectively explained 47.8% of the variation in factors influencing the good governance administration of the directors in Ubon Ratchathani Province (R^2=0.478). The model for governance of the directors of sub-district health promoting hospitals in Ubon Ratchathani Province is known as the RSPME Model, consisting of the following components: 1) Relationship, 2) Social responsibility, 3) Participation, 4) Morality, and 5) Evaluation. After implementing the developed model, the directors of the Sub-District Health Promotion Hospital in Ubon Ratchathani Province demonstrated higher perception of their own competence in governance, positive attitudes towards good governance management, and increased participation in the management of the organization, with statistical significance at 0.05.

Keywords: Model, Good governance, Directors of Tambon Health Promoting Hospital

บทนำ

ธรรมาภิบาล (good governance) เป็นแนวคิดสำคัญที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานภาครัฐและการปกครองของไทยในปัจจุบัน ซึ่งแนวคิดนี้จะช่วยสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเทศชาติ สำหรับประเทศไทยแนวคิดในการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลมีการกล่าวถึงตั้งแต่ช่วงก่อนการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8(วิชยุตม์ พิมพ์ถนอมและคณะ, 2566) แนวคิดดังกล่าวยังไม่แพร่หลายนักโดยมีเหตุผลสำคัญ 2 ประการคือ แนวคิดยังขาดความชัดจนคนส่วนใหญ่ยังไม่สนใจมากนัก เมื่อประเทศไทยต้องประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจทำให้รัฐบาลให้ความสนใจกับแนวคิดธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง โดยพิจารณาเห็นถึงความจำเป็นที่ประเทศชาติต้องมีธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นองค์ประกอบในการบูรณะสังคมและประเทศ

เพื่อพลิกฟื้นภาวะเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของประเทศ เพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างทันเหตุการณ์ โดยเชื่อว่าหากมีการเร่งสร้างธรรมาภิบาลในภาคราชการและประชาชนแล้วจะเป็นกลไกเสริมสร้างความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนผู้รับบริการและจะเป็นกลไกที่มีระบบการบริหารที่ดี และตัวนำให้ภาคีอื่นในสังคมได้แก่ ประชาชนและธุรกิจเอกชนมารวมกันพัฒนาบ้านเมืองด้วยความเต็มใจและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555) การบริหารและการจัดการในองค์การต่าง ๆ ไม่ว่า จะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนในปัจจุบันได้มีการให้ความสำคัญกับระบบคุณธรรมและจริยธรรมมากขึ้น เนื่องจากการบริหารและการจัดการทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ประสบกับภาวะวิกฤติอันเกิดจากการทุจริตคอรัปชันที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง ความไม่รับผิดชอบต่อสังคมหรือส่วนรวม คำนึงแต่ประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง อันเป็นการบริหารจัดการที่ขาดคุณธรรมและจริยธรรม สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งเกิดจากกลไกและระบบการบริหารจัดการในระดับประเทศ และระดับองค์การทั้งในภาครัฐและ ภาคเอกชนมีความบกพร่องและขาดประสิทธิภาพ รวมถึง การกระทำผิด ทุจริต และขาดจริยธรรมของบุคลากร (เมษยา วงษ์กำภู และคณะ, 2566)

แนวคิดหลักที่สนับสนุนให้เกิดการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ หลักการบริหารราชการแบบธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งในปัจจุบันได้นำมาประยุกต์ใช้ในระบบราชการทุกระดับตั้งแต่กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการต่าง ๆ จนถึงระดับท้องถิ่น โดยส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ และผู้บังคับบัญชาทุกระดับ โดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาระดับต้นของส่วนราชการ ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน รวมถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ได้ยึดหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการบริหาร ซึ่งจะส่งผลดีต่อการทำงานให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งได้ผลลัพธ์ทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมอีกด้วย แต่การที่จะเกิดหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้นมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ตัวอย่างเช่น การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ การประสานงาน การควบคุม (เมษยา วงษ์กำภู และคณะ, 2566) การจัดทำแผนกลยุทธ์ ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง (ภัทรภร จ่ายเพ็ง, 2561) การยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ ความสำเร็จในการทำงาน และการได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนที่เหมาะสม (ประจวบ พวงสมบัติ, 2562) ด้านการพัฒนารูปแบบพบรูปแบบที่มีความหลากหลาย เช่น วิชยุตม์ พิมพ์ถนอม และ คณะ (2566) ศึกษาการพัฒนารูปแบบหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมผ่านทุกภาคส่วน ด้านการดำเนินการและบริหารงานภายใต้ระเบียบทางราชการ และด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม อุบลราชธานียังไม่มีการระบุปัจจัยและรูปแบบที่ชัดเจนในการส่งเสริมการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ดี

นโยบายของนายแพทย์สาธารณสุขสุขจังหวัดอุบลราชธานี ได้นำหลักการบริหารราชการแบบธรรมาภิบาลมาเป็นนโยบายหลักของผู้บริหารในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วยโรงพยาบาลศูนย์ 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 25 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 322 แห่ง บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 8,938 คน จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า การบริหารงานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลส่วนใหญ่มีศักยภาพในการบริหาจัดการอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีส่วนหนึ่งที่ยังพบว่ามีปัญหาการร้องเรียน โดยในปีพุทธศักราช2563-2565 ที่ผ่านมา พบการร้องเรียนผ่านสายด่วนนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี จากเอกสาร และการเข้าร้องเรียนโดยตรงกว่า 2,589 ครั้ง ข้อร้องเรียนส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องความไม่เป็นธรรม และศักยภาพของผู้บริหารที่ไม่เพียงพอของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี, 2565) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2563-2565 ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านการเงิน การประเมินและรายงานความเสี่ยง

ตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารงบประมาณยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการวิเคราะห์ต้นทุน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางแห่งมีต้นทุนดำเนินการสูงทั้งที่ภาระงานน้อย สถานการณ์การเงินการคลัง อยู่ในขั้นวิกฤติ อัตราส่วนเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียนต่ำกว่าค่ามาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางคนยังขาดจริยธรรม ขาดระเบียบวินัย หรือจรรยาบรรณวิชาชีพ มีการร้องเรียนจากผู้มารับบริการ และการร้องทุกข์จากผู้ใต้บังคับบัญชาหรือข้าราชการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล รวมไปถึงการขาดการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสถานบริการที่ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพด้วย (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี, 2565)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น กับความมุ่งหวังที่จะให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกิดการบริหารหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ ประกอบกับการระบุปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานที่เป็นธรรมาภิบาลยังไม่มีความชัดเจน และยังไม่มีรูปแบบการบริหารงานที่จะก่อให้เกิดการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้วิจัยจึงสนใจการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี รูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี รวมถึงการประยุกต์ใช้รูปแบบการบริหารงานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้เกิดประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

2.วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

2.3 เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้วิธีการของรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พัฒนารูปแบบตามแนวคิดการกระบวนพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการของ Kemmis และ Mc Taggart (1988) โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการปฏิบัติการ การปฏิบัติการตามแผน การสังเกตผลการปฏิบัติการ และการสะท้อนผลการปฏิบัติการ และประเมินผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวางเชิงวิเคราะห์ (A Cross-sectional Analytical Study) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี โดยศึกษาข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2565 ถึง เดือน 31 ธันวาคม 2565

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาจากประชากร คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งหมด จำนวน 317 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือประกอบด้วย 8 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล จำนวน 20 ข้อ ส่วนที่ 3 ทัศนคติด้านการบริหารแบบธรรมาภิบาล จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 4 การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ จำนวน 15 ข้อ ส่วนที่ 5 ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน จำนวน 15 ส่วนที่ 6 การมีส่วนร่วมในองค์กร จำนวน 15 ส่วนที่ 7 การประเมินผลและการตรวจสอบ จำนวน 15 และส่วนที่ 8การบริหารแบบธรรมาภิบาล จำนวน 20 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1)การทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.0

2)ความเชื่อมั่น (Reliability)หาโดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 ชุด ที่จังหวัดร้อยเอ็ด หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และ Kuder-Richardson 20 (KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล เท่ากับ 0.80 ทัศนคติด้านการบริหารแบบธรรมาภิบาล เท่ากับ 0.80 การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ เท่ากับ 0.78 ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน เท่ากับ 0.84 การมีส่วนร่วมในองค์กร เท่ากับ 0.88 การประเมินผลและการตรวจสอบ เท่ากับ 0.86

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์สมการทำนายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple linear regression analysis) แบบ Stepwise กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ตามแนวคิดของ Kemmis และ Taggart (1998) เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี โดยศึกษาข้อมูลระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2566 ถึง 31 มีนาคม 2566

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาร่วมในกระบวนการสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในอำเภออุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 20 แห่ง จำนวน 20 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้ปฏิบัติ จำนวน 20 คน และประชาชนผู้รับบริการ จำนวน 5 คนรวมกลุ่มตัวอย่างที่ร่วมกระบวนการจำนวน 55 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาบริบทการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประกอบด้วย แบบคัดลอกข้อมูล และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

2) เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากระบวนการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประกอบด้วย

2.1) แนวทางการสนทนากลุ่ม (Group discussion guideline)และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview guideline) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้นำชุมชน นายกองค์การบริการส่วนตำบล และผู้รับบริการในพื้นที่ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยเป็นผู้ดำเนินกระบวนการ

2.2) แนวคำถามสำหรับผู้บริหารต่อการจัดระบบและนโยบายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

2.3)แนวทางการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม โดยใช้แบบสังเกต (Participant observation guideline) ใช้ในการบันทึกจากการสังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้ดำเนินการบันทึกข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลมีความครบถ้วน ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือของข้อมูล ความไม่มีอคติ โดยวิธีการตรวจแบบสามเส้า (Triangulations)ด้านข้อมูล (Data triangulation) ด้านผู้วิจัย (Investigator

triangulation) ด้านทฤษฎี (Theory triangulation) และด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodology triangulation)

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมกลุ่ม การระดมความคิดเห็น การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ตามประเด็นคำตอบจากผู้ให้ข้อมูลจากการจดบันทึก การสังเกต และการถอดเทปบันทึกเสียง การนำข้อมูลที่ได้มาจัดเป็นหมวดหมู่ตามแนวทางของเครื่องมือที่ใช้และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในหมวดหมู่ของคำตอบที่ได้ เพื่อให้ได้ข้อสรุปและข้อพิสูจน์ที่ถูกต้องและอยู่ในบริบทของพื้นที่ในการอธิบายปรากฏการณ์ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี โดยการรวบรวม จัดหมวดหมู่ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 3 การศึกษาผลของรูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี โดยศึกษาข้อมูลระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2566 ถึง 31 พฤษภาคม 2566

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) โดยแบ่งประชากรที่ศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มไม่อิสระ เป็นการศึกษาแบบ One Group Pretest – Posttest Design โดยทดลองในผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1)เครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการทดลอง คือ โปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

2)เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 6 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 3 การรับรู้ความสามารถของตนเองในการการบริหารแบบธรรมาภิบาล จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 4 ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการบริหารของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 10 ข้อ และ ส่วนที่ 6 พฤติกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 10 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และหาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(Indexof Item–Objective Congruence: IOC)ได้ค่าIOCรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.0 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) หาโดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่จังหวัดยโสธร จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล เท่ากับ 0.78 การรับรู้ความสามารถของตนในการบริหารแบบธรรมาภิบาล เท่ากับ 0.82 การมีส่วนร่วมในการบริหารของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เท่ากับ 0.80 ด้านความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล เท่ากับ 0.88

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล การรับรู้ความสามารถของตนในการบริหารแบบธรรมาภิบาล ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กร และพฤติกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้สถิติ pair t-test นำเสนอด้วยค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย และช่วงเชื่อมั่น 95% CI กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

1. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี เป็นเพศร้อยละ 53.9 อายุเฉลี่ย 5.177 ปี (S.D.=6.09 ปี) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 73.50 มีอายุราชการเฉลี่ย 29.67 ปี (S.D.=7.17 ปี) และมีระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเฉลี่ย 12.29 ปี(S.D.=7.45 ปี) ตามลำดับ

2.ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี มี 5 ตัวแปร คือ การประเมินผลและการตรวจสอบ ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การศึกษาปริญญาตรี การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ และความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล โดยสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี ได้ร้อยละ 47.8 (R^2=0.478) รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยวิเคราะห์อำนาจการทำนายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

โมเดลวิเคราะห์	ตัวแปร	สัมประสิทธิ์ถดถอย (Coefficient)		R^2	R^2_{adj}	Sr^2	R^2 change
		B	β				
โมเดลที่ดีที่สุด	การประเมินผลและการตรวจสอบ	0.487	0.475	0.380	0.378	3.094	0.380
	ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน	0.428	0.359	0.454	0.451	2.907	0.074
	การศึกษาปริญญาตรี	-0.835	-0.090	0.465	0.460	2.883	0.010
	การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่	0.150	0.122	0.471	0.465	2.870	0.006
	ความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล	-0.151	-0.143	0.478	0.470	2.855	0.007
Constant = 19.53, R^2=0.478, R^2_{adj}=0.470, SE_{est}=2.855, F= 59.378, p<0.001							

3.ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี ผ่านกระบวนการจัดการคุณภาพ (PAOR) จำนวน 3 วงรอบ โดยแต่ละวงรอบประกอบด้วย ขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล ได้พัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี คือ RSPME Model ประกอบด้วย 1) ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน (Relationship) 2) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) 3) การสร้างการมีส่วนร่วม (Participation) 4) ศีลธรรมและจรรยา (Morality) 5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation) มีรายละเอียดดังนี้

3.1ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน (Relationship) หมายถึง ความรัก ความสามัคคี และการอยู่ร่วมกันด้วยความสุข มีสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีความสัมพันธ์ฉันญาติมิตร ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พึ่งพาอาศัยกัน และสามารถทำงานแทนกันได้ รวมถึงการสนับสนุนส่งเสริมกันในการทำงานที่มีจุดมุ่งหมายอันเดียวกันคือการบริการประชาชนร่วมกัน และสนับสนุนให้ทุกคนได้มีโอกาสตามความเหมาะสมอย่างเท่าเทียม

3.2 ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ความรับผิดชอบขององค์กรต่อผลกระทบที่เกิดจากการกระทำและกิจกรรมขององค์กรที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่ปฏิบัติอย่างโปร่งใสและมีจริยธรรม รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาสถานบริการอย่างยั่งยืน รวมถึงสุขภาพและสวัสดิการของสังคม คำนึงถึงความคาดหวังของผู้เพื่อนร่วมงานและประชาชน การกระทำที่เป็นไปตามกฎหมาย และสอดคล้องกับการปฏิบัติตามแนวทางสากล การบูรณาการทั่วทั้งองค์กร และเพิ่มความตระหนักถึงความจำเป็นและประโยชน์ของการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ผลการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับสังคม และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนสำคัญที่จะใช้วัดสมรรถนะของการดำเนินงานโดยรวมและการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องที่มีประสิทธิผล

3.3 การสร้างการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การบริหารและการบริหารจัดในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีความจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริหารของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุขั้นตอน โดยมีการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นทุกอย่าง ทั้งดีและไม่ดี ร่วมรับรู้ข้อมูลทุกอย่าง ทุกคนได้รับรู้ข้อมูล

ทุกเรื่องอย่างโปร่งใส ไม่ซ่อนเร้นปิดบัง มีการจัดการบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

3.4 ศีลธรรมและจรรยา (Morality) หมายถึง ผู้บริหารต้องมีจรรยาบรรณของผู้บริหาร มีศีลธรรมในการบริหารจัดการ มีความละอายเกรงกลัวต่อสิ่งที่กระทำ ผ่านกระบวนการการกลั่วต่อการกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการเป็นนักบริหารที่ดี

3.5 การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation) หมายถึง การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับการบริหารที่ต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และการติดตามนิเทศงานให้คำแนะนำในการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีความกระตือรือร้นและปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดีและมีธรรมาภิบาล

รูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

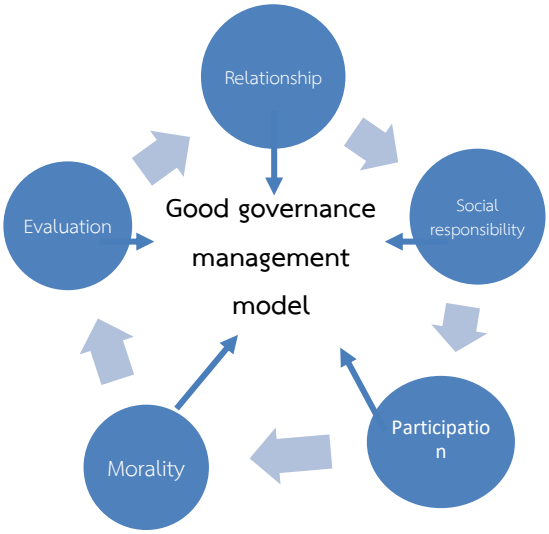

4.ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี

4.1การเปรียบเทียบผลต่างคะแนนเฉลี่ยของความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล การรับรู้ความสามารถของตนในการบริหารแบบธรรมาภิบาล ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กร และพฤติกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีผลต่างคะแนนเฉลี่ยของความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล การรับรู้ความสามารถของตนในการบริหารแบบธรรมาภิบาล ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมา ภิบาล การมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กร และพฤติกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยพบว่า หลังการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นกลุ่มตัวอย่างมีผลต่างคะแนนเฉลี่ยของความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 5.95 คะแนน (95% CI=5.23-6.66) ผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการบริหารแบบธรรมาภิบาลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 18.20 คะแนน (95% CI=16.29-20.10) ผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมา ภิบาล หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 14.50 คะแนน (95% CI=13.21-15.78) ผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการมีส่วนร่วมในการบริหารของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 16.40 คะแนน (95% CI=14.08-18.71) และผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการ บริหารแบบธรรมาภิบาลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 18.75 คะแนน (95% CI = 17.13-20.36) ตามลำดับรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล การรับรู้ความสามารถของตนในการบริหารแบบธรรมาภิบาล ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กร และพฤติกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาลก่อนและหลังการทดลอง (n=20)

การบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	ก่อน $\bar{X}$ (S.D.)	หลัง $\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{d}$	95%CI	t	p-value
ความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล	2.60(1.23)	8.55(0.99)	5.95	5.23-6.66	17.29	<0.001
การรับรู้ความสามารถของตน	8.45(2.76)	26.65(4.05)	18.20	16.29-20.10	19.98	<0.001
ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล	10.80(2.14)	25.30(1.83)	14.50	13.21-15.78	23.63	<0.001
การมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กร	10.65(3.75)	27.05(3.05)	16.40	14.08-18.71	14.79	<0.001
พฤติกรรมการบริหารแบบธรรมาภิบาล	9.7(2.86	28.45(1.93)	18.75	17.13-20.36	24.32	<0.001

อภิปรายผล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี มี 5 ตัวแปร คือ การประเมินผลและการตรวจสอบ ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การศึกษาปริญญาตรี การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ และความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล สามารถอภิปรายได้ดังนี้

การประเมินผลและการตรวจสอบเป็นปัจจัยทำนายหลักที่มีต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี อาจเนื่องมาจากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานหรือการนิเทศติดตามเป็นกระบวนการตรวจสอบอีกทางหนึ่งที่เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจนเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานที่ถูกต้อง การให้กำลังใจ ดังนั้นการประเมินผลและการตรวจสอบจึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สอดคล้องกับการศึกษาของอนุพันธ์ ประจำ (2557) ศึกษาปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้นจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ดีที่ร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้นจังหวัดศรีสะเกษ มี 4 ตัวแปร คือ ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การประเมินและการตรวจสอบ ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล และ อายุราชการ ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัวสามารถร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้นจังหวัดศรีสะเกษ ได้ร้อยละ 52.9 (R^2=0.529) สิริพร วงศ์ตรี (2560) การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การประเมินและการตรวจสอบ ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล และอายุราชการ เป็นปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริ มสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานีได้ ร้อยละ 52.9 (R^2 = 0.529) และประจวบ พวงสมบัติ (2562) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำานวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ ความสำเร็จในการทำงาน การบริหารงานของผู้บังคับบัญชา และการได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนที่เหมาะสม เป็นปัจจัยทำนายการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอำนาจในการทำนายร่วมกันร้อยละ 63.80 (R^2 = 0.638)

ความสัมพันธ์ในหน่วยงานเป็นปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี อาจเนื่องมาจากความสัมพันธ์ในหน่วยงานเป็นข้อบ่งชี้ตัวหนึ่งว่าหน่วยงานมีความพร้อมด้านศักยภาพของคนในองค์กรหรือไม่ มีความมุ่งมั่นสามัคคีที่จะร่วมกันในการบริหารองค์กรให้เดินไปสู่เป้าหมาย เมื่อคนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันการทำงานร่วมกันก็มีทิศทางไปในทางที่ดี สนับสนุนส่งเสริมกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารงานที่จะ

ก่อให้เกิดการบริหารงานที่ดีของภาครัฐ ดังนั้นความสัมพันธ์ในหน่วยงานจึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สอดคล้องกับการศึกษาของอนุพันธ์ ประจำ (2557) ศึกษาปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้นจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ดีที่ร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้นจังหวัดศรีสะเกษ มี 4 ตัวแปร คือ ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การประเมินและการตรวจสอบ ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล และอายุราชการ ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัวสามารถร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้นจังหวัดศรีสะเกษได้ร้อยละ 52.9 (R^2=0.529) สิริพร วงศ์ตรี (2560) การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การประเมินและการตรวจสอบ ทัศนคติต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล และ อายุราชการ เป็นปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานีได้ ร้อยละ 52.9 (R^2 = 0.529)

การศึกษาปริญญาตรีเป็นปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากการมีการศึกษาที่สูงขึ้นช่วยเพิ่มความรู้เรื่องหลักความยุติธรรมมากขึ้น มีวุฒิภาวะมากขึ้น รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อองค์กรและหน่วยงานมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาปริญญาตรีจึงส่งผลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สอดคล้องกับการศึกษาของกัญญาณี ถายะเดช (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ บุคลากรที่มีตำแหน่งงาน และสายงานที่สังกัดแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับปัจจัยระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ความรู้ความเข้าใจ เจตคติต่อการปฏิบัติงาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางเดียวกัน

การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่เป็นปัจจัยทำนายหลักที่มีต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากการยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่เป็นการเปิดรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การยอมรับวัฒนธรรมใหม่ที่มีการดำเนินการแบบธรรมาภิบาล เปิดโอกาสให้เกิดการตรวจสอบมากขึ้น ทุกคนมีอิสระทางความคิดและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาที่นำเอาความรู้ความสามารถมาใช้ในการทำงานและประเมินผล ดังนั้นการยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่จึงส่งผลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สอดคล้องกับการศึกษาของ ภัทรภร จ่ายเพ็ง (2561) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก ผลกาศึกษาพบว่า สมการพยากรณ์ที่ได้จากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณกับผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภูมิภาคตะวันตกพบว่ามีความสอดคล้องกันโดยชี้ให้เห็นว่า การจัดทำแผนกลยุทธ์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และหลักธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล และวรรณา ทองแบน และ พงษ์เทพ จันทสุวรรณ (2559) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยธรรมาธิบาลและประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและธรรมาภิบาลสามารถร่วมกันทำนายความผันแปรของประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ร้อยละ 87.60 (R^2= 0.876)

ความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากความรู้มีความสัมพันธ์กับการศึกษา ความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาลที่สูงขึ้นช่วยเพิ่มความรู้เรื่องหลักความยุติธรรมมากขึ้น มีวุฒิภาวะมากขึ้น รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อองค์กรและหน่วยงานมากขึ้น ดังนั้นความรู้เรื่อง

การบริหารแบบธรรมาภิบาลจึงส่งผลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สอดคล้องกับการศึกษาของกัญญาณี ถายะเดช (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ บุคลากรที่มีตำแหน่งงาน และสายงานที่สังกัดแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับปัจจัยระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ความรู้ความเข้าใจ เจตคติต่อการปฏิบัติงาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางเดียวกัน และพระครูปลัดอภิชัย อภิชโย และ ณัฐวิชช์ คชแก้ว (2564) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 7 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของบุคคล การบริหารจัดการ การอบรมให้ความรู้ แรงจูงใจ ความเข้าใจในนโยบาย การมีส่วนร่วมของชุมชน และสภาพแวดล้อม

รูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี เป็นไปตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1988) ออกแบบกิจกรรมผ่านกระบวนการพัฒนาคุณภาพ โดยแต่ละวงรอบประกอบด้วย ขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ดำเนินการเป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมกับบริบทการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานีเนื่องมาจากผู้วิจัยพัฒนาภายใต้บริบทของพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาเชิงสาเหตุเพื่อใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นในการพัฒนารูปแบบที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมกระบวนการอย่างครบถ้วน เปิดโอกาสทุกส่วนได้เสนอแนวการอย่างอิสระเต็มที่จนได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมกับการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี สอดคล้องกับการศึกษาของสิริพร วงศ์ตรี (2560) การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ (1) การสร้างการบริหารแบบครอบครัว (2) การสร้างการมีส่วนร่วมและโปร่งใส (3) การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเพื่อนร่วมงาน (4) การปลูกฝังการมีจริยธรรมและศีลธรรม และ (5) การสร้างค่านิยมใหม่ที่ถูกต้องตามลำดับ วิชยุตม์ พิมพ์ถนอม และ ศุภณัฏฐ์ ทรัพย์นาวิน (2566) ศึกษาการพัฒนารูปแบบหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี รูปแบบหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมผ่านทุกภาคส่วน ด้านการดำเนินการและบริหารงานภายใต้ระเบียบทางราชการ และด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม และอนัคฆ์ ใจสมุทร ชยวัฒน์ และ คณะ (2565) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า นักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใช้รูปแบบที่เป็นนักบริหารมืออาชีพ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติราชการ บุคลิกภาพ และการบริหารงานที่ก่อให้เกิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของนักบริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ข้อเสนอแนะ

1.ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี คือ การประเมินผลและการตรวจสอบ ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน การศึกษาปริญญาตรี การยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ และความรู้เรื่องการบริหารแบบธรรมาภิบาล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี ควรให้ความสำคัญกับการนิเทศ ติดตาม การประเมินผล การสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มบุคลากร ตลอดจนการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักธรรมาภิบาลอันจะส่งผลต่อการ

บริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดศรีสะเกษต่อไป

1.2 รูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานี ควรพัฒนาตามบริบทของปัญหาพื้นที่ นำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกระบวนการ และพัฒนาบนพื้นฐานของแนวคิดทฤษฎี เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจึงจะทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสม

1.3 ควรนำรูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอุบลราชธานีมาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารทุกระดับในจังหวัดอุบลราชธานี อันจะนำสู่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดสอบประสิทธิผลในพื้นที่อื่นหรือกลุ่มผู้บริหารกลุ่มอื่น โดยการขยายระยะเวลาการวัดที่ต่างกัน หรือเก็บข้อมูลรายสัปดาห์เพื่อดูแนวโน้มประสิทธิผลของโปรแกรมหรือทดสอบประสิทธิผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

2.2 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับรูปแบบปกติ และรูปแบบอื่นเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. วิชยุตม์ พิมพ์ถนอม และ ศุภณัฏฐ์ ทรัพย์นาวิน. (256). การพัฒนารูปแบบหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี. วารสารการเมืองการปกครอง ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2566.
2. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). คู่มือ การจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลัก ธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating). กรุงเทพฯ : พรีเมียร์โปร.
3. เมษยา วงษ์กำภู พิสมัย จารุจิตติพันธ์ และ สมยศ อวเกียรติ. (2566). ปัจจัยการจัดการที่มีผลต่อการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยภายใต้หลักธรรมาภิบาล. วารสารร่มพฤกษ์ มหาวิทยาลัยเกริก ปีที่ 41 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2566.
4. ภัทรภร จ่ายเพ็ง. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาค - ธันวาคม 2561.
5. ประจวบ พวงสมบัติ. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
6. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี. ผลการปฏิบัติงานตามแผนการตรวจราชการและเทศงานกรณีปกติ รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2565. ศรีสะเกษ: สำนักงาน; 2565.
7. Kemmis, S & McTaggart, R. The Action Research Planer (3rded.). Victoria: Deakin University, 1988.
8. อนุพันธ์ ประจำ. (2557). ปัจจัยทำนายการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้นจังหวัดศรีสะเกษ. ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สขาบริหารงานสาธารณสุข มหาวิทยาลัยเวสเทริ์น.
9. สิริพร วงศ์ตรี. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบธรรมาภบิาลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพ. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา.

10. กัญญาณี ถายะเดช. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
11. วรรณา ทองแบน และ พงษ์เทพ จันทสุวรรณ. (2559). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2559.
12. พระครูปลัดอภิชัย อภิชโย และ ณัฐวิชช์ คชแก้ว. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม 2564.
13. อนัคฆ์ ใจสมุทร ชยวัฒน์ เผือกคง และ อมร หวังอัครางกูร. (2565).การพัฒนารูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารรัชต์ภาคย์ ปีที่ 16 ฉบับที่ 49 พฤศจิกายน - ธันวาคม 2565.